

Kaupunkirakennepalvelut

Toiminnassa ja taloudessa tapahtuneet olennaiset muutokset

Rakentamisen heikko suhdanne jatkui edelleen vuonna 2025, mikä vaikutti olennaisesti taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. Syksyllä tehtyjen talousarvio muutoksen myötä toimialan toimintakäytävöitetta huojennettiin -2,1 miljoonaa euroa. Rakentamisen suhdannehaasteet ja poikkeuksellisen monen asemakaavan viipyminen valituskäsittelyissä haastoivat osan tavoitteista toteutumista. Toisaalta poikkeuksellisen helppo syksyn lumitilanne mahdollisti katupalveluiden pysymisen budjetissa. Perustehtävää pystyttiin toteuttamaan kelmollisesti.

Merkittäviä tehtäväkokonaisuuksia ovat olleet mm. yleiskaavavalmistelu, talvihoidon syksyllä 2024 käyttöön otetun toimintamallin toimenpiteistämisen jatkaminen ja luonnonsuojeluohjelman luonnoksen valmistelu – luonnonsuojeluohjelma on tarkoitus saada valmiiksi maaliskuussa 2026.

Asiakas- ja tukipalvelut

Palvelualue koostuu kolmesta yksiköstä: Asiakaspalvelu, Paikkatieto sekä Talous ja kehittäminen. Palvelualueen ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudella organisoitumisella sujui varsin hyvin. Asiakaspalvelun tilat Rakentajantalolla uudistettiin täysin vuoden aikana. Paikkatiedossa siirryttiin toimintamalliin, jossa palvelinsalitila on ostettu palveluna.

Kaupunkisuunnittelu

Jyväskylän yleiskaava 2050 oli alkuvuodesta luonnoksena nähtävillä. Suuren palautemäärän sekä lukuisien tarkistusten vuoksi se päätettiin asettaa uudelleen luonnoksena nähtäville. Kaupunkirakennelautakunta päätti 2. luonnoksen nähtävillepanosta joulukuussa 2025. Kukkulan osayleiskaava saatiin ehdotusvaiheeseen myös joulukuussa 2025. Kärkisten pohjoisrannan osayleiskaava tuli viireille joulukuussa 2025.

TYKKI- ja KymppiR-ohjelmat päivittyivät vuosikellonsa mukaisesti. Valtatien 4 Jyväskylän kohdan vaihtoehtotarkastelut valmistuivat ja ne asetettiin nähtäville yleiskaavaluonnoksen yhteydessä. Koulusegregaatioon liittyvä Hyvä kasvu kaikille -hanke päättyi. Loppuvuodesta valmistui kaupungin masojenhallinnan toimintamalli –selvitys. Yleissuunnittelun osalta työpöydällä oli useita asemakaavoitukseen liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä. Kauppakadun kunnostuksen yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunkirakennelautakunnassa syyskuussa.

Vuonna 2025 hyväksyttiin tavoitetta vastaava määrä asemakaavoja eli 21 asemakaavaa. Neljä pitkään valitusprosessissa ollutta kaavaa sai lainvoiman (Äylä, Kauramäki II, Pitkäkatu 25 ja Kortepohjan liikekeskus). Edelleen valituksessa ovat Majajärven Toyota Gazoo Racing teknologiakeskuksen osayleiskaava ja asemakaava sekä pientalokaavat Ylämyllyjärvellä ja Tammirinteellä. Merkittävimpiä hyväksytyjä ja lainvoiman saaneita asumisen asemakaavoja ovat asuinkerrostalokorttelit keskustassa Sepänkadulla ja Keljossa Åströmin huvilan alueella sekä pientaloalueet Äijälänrannan puutarhakorttelissa, Haapaniemen Ristonmäellä ja Säynätsalon Lehtisaaressa. Muita merkittäviä lainvoiman saaneita kaavoja ovat Seminaarinmäen suojelukaava, Vaajakosken ohitustiekaavat, Länsi-Palokan liikuntapuisto ympäristöineen ja Taulumäen vesitorni.

Kun vuonna 2024 asemakaavoituksessa pääpaino oli pientalokaavoituksessa, vuonna 2025 työpä nostä suunnattiin erityisesti yritysalueiden kaavoittamiseen. Kooltaan suurin ja työllistävin yrityskaava on ollut Itäisen Seppälänkankaan datakeskuksen asemakaava. Kaavan eteneminen

ehdotusvaiheeseen on edellyttänyt mittavia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja sekä osallistamista. Lainvoiman saaneita yrityskaavoja ovat Palokankaantie 22 ja Rekkamiehentien korttelit 18 ja 21.

Lyseokorttelin kaavaehdotus palautui valmisteluun ja kaava odottaa edelleen päätöstä kulttuuritilojen kokonaisratkaisusta. Kankaan aluekehittämishanke organisoitiin uudelleen ja jatkokehittämisen ja kaavoittamisen tueksi ryhdyttiin laatimaan uusia kehittämissperiaatteita. Kukkulan alueen aloituskorttelin arkkitehtuurikilpailun voitti arkkitehtitoimisto Arco. Kilpailun pohjalta syntyi asemakaavaluonnos, joka luo Kukkulan alueen tulevan kaupunkikuvallisen identiteetin. Kortepohjan rivitaloalueen suojeluasemakaava ja sitä täydentävä korjaustapaohje valmistuivat. Niiden tavoitteena on turvata valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi tunnustetun alueen arvojen säilyminen. Pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä Ratapihan siltakortteleiden konseptisuunnitelma julkistettiin. Keskustaa ja Lutakkoa yhdistävä suurhanke edellytti tiivistä yhteistyötä kaupungin, Väyläviraston sekä konsultteina toimineiden A-Insinöörien ja arkkitehtitoimisto OOPEAAN välillä. Jyväskylän kaupungin käynnistämä kumppanuushanke, asuntoreformi 2018-kilpailun voittajakohde Kuokkalan Kalon sai valtakunnallisen Puu-palkinnon.

Ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen osana kaavaprosessia jatkui. Noin kolmasosassa tekeillä olevista kaavoista oli käytössä Planect-työkalu päästöjen ja vähähiilisyden laskentaan. Myös ekologisen kompensaation pilottihanke käynnistyi Heikkilän alueen kaavoituksen yhteydessä. Jyväskylälle ja kolmelle muulle kaupungille myönnettiin Ympäristöministeriön avustus Ryhti-hankkeen ohjelmistokehittämiseen. Lisäksi asemakaavoituksen sisäistä toimintaa kehitettiin ja uudistettiin vastaamaan paremmin toimintaympäristön muutoksia.

Maankäytön palveluyksikössä valmistauduttiin organisaatiomuutokseen, jossa perustettiin asumisen toimintayksikkö vastaamaan asumisen viranomaistehtävistä, asumisen neuvonnasta sekä kaupungin osuudesta asunnottomuustyössä. Muutos tuli voimaan vuodenvaihteessa.

Tonttimyynti oli edelleen erittäin hiljaista yleisen taloudellisen tilanteen takia. Tonttivarauksia peruuntui ja varausaikoja jatkettiin erityisesti kerrostalotonttien osalta. Hankkeita siirtyi ja peruuntui kustannusten nousun ja yleisen epävarmuuden takia. Omakotitontteja on varattu kohtuullisen hyvin huolimatta siitä, että uusia tontteja on saatu tarjolle viimeksi keväällä 2024. Asemakaavojen valituksista johtui, että vuonna 2025 ei markkinointiin tullut uusia omakotitontteja, mikä on lisännyt aiemmin markkinointiin tulneiden tonttien kysyntää. Niin sanotusta kuukausihausta meni varaukseen noin 40 tonttia, joka on normaalia suurempi määrä. Vuonna 2025 luovutettiin yhteensä 45 omakotitonttia ja varauksessa tontteja oli vuoden vaihteessa noin kolmekymmentä kappaletta. Kerros- ja rivitalotontteja luovutettiin yhteensä noin 14600 kerrosneliömetrin verran. Hipposhankkeen käynnistyminen tuo lisää vuotuisia maanvuokratuloja. Rakennusten pienpuruissa saavutettiin tavoitteet.

Yritystonttien kysyntä on edelleen vilkasta eikä talouden suhdanne ole vaikuttanut yritystonttien kysyntään. Vireillä olevat hankkeet kuitenkin peruuntuvat normaalia herkemmin ja luovutukseen asti vuonna 2024 päätyi kuitenkin vain kuusi tonttia (yhteensä noin 4,4 hehtaaria), joista viisi vuokrattiin. Maankäytösopimuksia solmittiin vuoden 2025 aikana kahdeksan, joista täydennysrakentamisen kohdentamisvyöhykkeellä oli kolme. Maanhankinnassa onnistuttiin hyvin ja loppuvuodesta saatiin allekirjoitettua kaksi isoa kiinteistökauppaa. Näiden lisäksi saatiin hankittua useita pienempiä maa-alueita.

Kiinteistönmuodostuksessa heikot suhdanteet ovat näkyneet edelleen vähäisenä kysyntänä toimitustuotannossa. Sen sijaan Poikkeamispäätösiin liittyvää neuvontaa on annettu merkittävästi enemmän kuin aiemmin. Syynä lienee Rakentamislain voimaantulo. Yleinen käsitys on ollut, että poikkeamispäätöksiin liittyvä lakimuutos olisi vaikuttanut myös haja-asutusalueiden maankäytöllisiin perusteisiin. Maastomittauksen toimintayksikössä on ollut vähemmän työsuoritteita rakentamisen hiljaisen tilanteen vuoksi.

Rakentamisen matalasuhdanteen vuoksi valtion tukeman asuntotuotannon osuus oli vuonna 2025 yhteensä 52 prosenttia kaikesta asuntotuotannosta, kerrostalotuotannosta osuus oli jopa 73

prosenttia. Osuuden ennustetaan olevan suuri myös vuonna 2026 kun vuoden alussa on rakenteilla/rakennusluvan saaneena noin 380 valtion tukemaa asuntoa.

Asumisen neuvonnan kehittämistyötä vietiin eteenpäin aloittamalla uudenmallinen yhteistyö JVAN kanssa sekä jatkamalla yhteistyötä Nuorten talon ja Ohjaamon kanssa. Vuonna 2025 asunnottomuus kasvoi edelleen Jyväskylässä. Asunnottomia vuonna 2025 oli 154 henkeä (144 v.2024). Eriytisesti pitkäaikaisasunnottomien määrä kasvoi ja asunnottomista lähes puolet, 47 prosenttia, oli pitkäaikaisasunnottomia. Asunnottomuustyön osalta käynnistettiin yhdessä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen valtakunnallisen ohjelmatyön mukainen Koti kaikille Keski-Suomessa –hanke, jolla tavoitellaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistamista vuoteen 2027 mennessä. Vuoden 2025 aikana käynnistettiin myös uuden asumisen toimintayksikön perustamisen valmistelu. Yksikkö aloitti toimintansa vuoden 2026 alussa, tehtävänään muun muassa kaupungin asuntopolitiikan koordinaatiosta ja ohjauksesta sekä asuntolainsäädännön mukaisesti kunnalle kuuluvista viranomaistehtävistä huolehtiminen ja kaupungin asumisen neuvonnasta ja sen kehittämisestä sekä kaupungin asunnottomuustyöstä vastaaminen.

Joukkoliikennematkustus jatkaa Jyväskylän seudulla kasvamistaan. Vuonna 2025 matkoja kertyi 9,54 miljoonaa, mikä on noin 2 prosenttia edellisvuotta enemmän. Matkat tehtiin Linkki-joukkoliikenteen toimialueella Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa, Äänekoskella, Hankasalmella, Toivakassa ja Petäjavedellä. Uusista Linkki-kunnista kerätyt matkustustilastot kertovat, että esimerkiksi Äänekoskella matkamäärät kasvoivat 10 prosenttia, Hankasalmella 7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Liikennöinti hoitui pääosin päästöttömällä tai vähäpäästöisellä sähkö-, kaasu- ja biodieselkalustolla. Kesän 2024 linjastouudistuksen jälkeen Linkki-joukkoliikenteen hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet jopa 85 prosenttia, kun perinteisistä dieselbusseista on siirrytty ympäristöystävällisempiin käyttövoimiin: sähköön, kaasuun ja uusiutuvaan dieseliin. Syksyllä 2025 Linkki-kalusto täydentyi viidellä nollapäästöisellä vetybussilla. Vetybussit ovat Central Finland Mobility Foundationin (Cefmof) omistamia ja kahden vuoden pilottikäytössä Jyväskylän kaupunkiliikenteessä.

Lipputuotteiden hinnat nousivat vuoden 2025 alussa 3,64 prosenttia. Hintamuutoksen taustalla oli valtion päättämä joukkoliikenteen neljän prosentin arvonlisäverokannan nousu. Vuoden 2025 suosituin matkustuskuukausi oli maaliskuu (989 439 matkaa) ja suosituin matkustuspäivä keskiviikko 4.12. (42 837 matkaa). Lipputuotteista kausilipulla tehtiin 53 prosenttia ja arvolipulla 14 prosenttia matkoista. Suosituin lipputuote oli matkakortille ladattava aikuisen 30 vuorokauden kausilippu, jolla tehtiin 1 421 390 matkaa. Mobiililippumatkoja kertyi 631 624 ja lähimaksulla tehtyjä matkoja 730 562.

Palautekanavan kautta Linkille saapui 3035 asiakaspalautetta. Linkki-palvelupisteessä asioitiin 38 393 kertaa ja puhelinpalvelussa vastattiin 3015 neuvontapuheluun.

Aikatauluinformaatiota tarjoavaan reittiopas.jyvaskyla.fi -palveluun tehtiin noin 4,8 miljoonaa vierailua, sivukatseluita oli noin 22,7 miljoonaa. Perinteistä, paperista aikatauluvihkoa painatettiin ja jaettiin 43 000 kappaletta niitä asiakkaita varten, jotka eivät joko voi tai halua ottaa käyttöön sähköistä reittiopasta.

Linkki-liikenteen verkkosivuilla linkki.jyvaskyla.fi vierailtiin 924 822 kertaa ja sivukatseluita kertyi yhteensä 2 miljoonaa. Myös Linkin Facebook- ja Instagram-seuraajien yhteismäärä kasvoi 10 836:een.

Syyskuussa ilmestyi joukkoliikenteen ajankohtaisista asioista kertova Linkkiuutiset-lehti, joka jaettiin Jyväskylän, Laukaan, Muuramen, Äänekosken, Hankasalmen, Toivakan ja Petäjaveden asukkailla aluelehtien liitteenä. Lehteä sai myös kuntien jakelupisteistä ja se oli sähköisesti luettavissa Linkin verkkosivuilla linkki.jyvaskyla.fi.

Joukkoliikenneaiheinen Bussiloikka kouluun! eli Linkin perusopetuksen eppuluokkalaisille tarjoama opetustuokio pidettiin syyslukukauden aikana 108 luokassa ja siihen osallistui kaikkiaan 1881 lasta opettajineen. Oppitunnin käytännön toteutuksesta vastaa Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry.

Syyslukukauden alkajaisiksi Linkki toimitti uusille ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoille jaettavaksi 5970 joukkoliikenteen tervetuliaispakettia. Paketin sisältämällä kolmen päivän kokeilulipulla halutaan madaltaa Linkin käyttökynnystä ja tutustuttaa opiskelijat seudun palveluihin.

Uusia ja nykyisiä käyttäjiä houkuteltiin matkustamaan Linkillä myös lipputarjouksin. Syksyn Valon kaupunki –tapahtuman yhteydessä myytiin 30 vuorokauden kausilippua edulliseen hintaan 5001 kappaletta. Linkki-joukkoliikenteen linja-autoissa matkustaminen oli ilta-aikaan maksutonta Jyväskylän Valon kaupunki -tapahtumaviikonloppuna 26.–28.9. Ilmaismatkoja tehtiin tapahtuman yhteydessä noin 50 000.

Linkin ja jääkiekkoseura JYPin yhteistyön tuloksena JYPin kausilippuun sisällytettiin maksuton joukkoliikennematka Jyväskylän kotipeleihin. Etu laajenee vuoden 2026 aikana koskemaan myös yksittäisiä ottelulippuja.

Asiakkaiden tyytyväisyys Linkki-liikenteen palveluihin säilyi hyvänä. Keväällä 2025 tehdyssä kyselyssä 1655 vastaajaa antoi Linkin palveluista arvosanan 7,9 (asteikko 0-10, jossa 10 = erittäin hyvä, 0 = erittäin huono).

Linkki teettää vuosittain vakiona kolme palvelun laatututkimusta, joissa 700:lta satunnaisesti valitulta matkustajalta pyydetään arvosana palvelusta. Tarkasteltavana on kuljettajien asiakasystävällisyys ja ajotapa sekä kaluston siisteys. Vuonna 2025 palvelusta annettu keskimääräinen arvosana oli 4,21 (asteikko 1-5, jossa 1 = huono, 5 = erinomainen).

Palvelua koskevat asiakasarviot ovat pysytelleet erinomaisina jo useiden vuosien ajan. Suosittelemisindeksi NPS (Net Promoter Score) oli loppuvuodesta 2025 tehdyssä asiakastytyväisyysmittauksessa 55,3.

Joukkoliikenteen kehittäjänä toimii myös Linkin asiakasraati. Tapaamisia järjestettiin vuoden aikana yhteensä seitsemän: kaksi Jyväskylässä ja viisi Linkki-alueen muissa kunnissa.

Valon kaupunki jatkoi ValoVisio 2030 -kehittämissuunnitelman toteuttamista vuonna 2025. Jyväskylän kaupunkivalaistusta kehitettiin sekä julkisissa kohteissa että yksityisten toimijoiden kanssa.

Valon kaupunki tapahtuma järjestettiin 19. kerran kolmipäiväisenä kokonaisuutena. Tapahtumakokonaisuus sisälsi 23 valoteosta ja yli 60 valoteemaista oheistapahtumaa. Tapahtuma keräsi ennätyselliset 170 000 kävijää ja sen sosiaalisen median näkyvyys oli valtaisa, yli 1 600 000 näyttökertaa somekanavissa (FB ja IG). Tapahtuma sai laajaa positiivista huomiota, mutta suositeltavuusluku laski merkittävästi, koska tapahtumakävijät kokivat liikenteen ja tapahtuma-alueiden ruuhkautumisen epämiellyttävänä.

Lokakuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa kansainvälinen Maption -projisointikilpailu. Kilpailuehdotuksia tuli yli 40 kappaletta 30:stä eri maasta, jota voidaan pitää kansainvälisesti merkittävänä saavutuksena. Kilpailutyöt olivat korkeatasoisia ja palkintosijat menivät Japaniin, Intiaan ja Suomeen.

Joulukuussa Kirkkopuiston Jouluvalomaa tuotti jouluiloa kaupunkilaisille ja vierailijoille jo seitsemättä kertaa. Joulumaan valot syttyivät osana kaupungin ja yritysten yhteistä joulunavaustapahtumaa, jolloin puistossa järjestettiin perinteistä joulunajan ohjelmaa.

Jyväskylä toimii kansainvälisen valon kaupunkien järjestön LUCIn verkostossa. LUCI (Lighting Urban Community Internation) jäsenet ovat sekä kaupungeja (65 kpl) että kumppanijäseniä (55 kpl). Yhdistyksen kautta saatiin uusinta tietoa kaupunkivalaistuksen ja valotapahtumien kehittämisestä.

Kadut ja puistot

Talvihoidon osalta vuosi oli pidemmän ajanjakson ajan helpoin. Kevätkauden osalta talousarviovaara riitti kattamaan syntyneet kustannukset ja syksyn osalta varauksesta jäi iso osa käyttämättä.

Talvihoidon syksyllä 2024 käyttöön otetun toimintamallin jalkautusta on jatkettu. Talvihoitotoimenpiteitä on kohdistettu taloudellisesti järkevämmällä tavalla tarveperusteisesti ja tuntihinnaltaan edullisemmille ajankohdille. Talvihoidon kehittämistä jatkettiin edelleen Toyota säätiön kanssa Winter Mobility –hankkeessa.

Raskasta kalustoa uusittiin hankkimalla yksi uusi taajamatraktori ja yksi uusi pyöräkuormaaja, joilla korvattiin aiemmin käytössä olleet koneet. Kaluston kokonaismäärä säilyi samalla tasolla vanhan kaluston poiston myötä.

Korjausvelan määrä tarkasteluhetkellä 1.1.2026 (korjausvelka on mallinnettu vuoden 2024 kuntomittausten ja toteumatiedon 2025 perusteella) on 7,35 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa korjausvelan kasvua noin 0,4 miljoonaa euroa. Nykyisellä budjetilla 7,4 miljoonaa euroa (käyttötalouden osuus 3,6 miljoonaa euroa ja investointien osuus noin 3,8 miljoonaa euroa), korjausvelka kasvaa seuraavien 2–3 vuoden aikana 0,4–0,6 miljoonaa euroa vuodessa.

Katupalveluiden käyttötalouden rahoituksen lisäämisellä 4,6 miljoonaan euroon (+1 miljoona euroa vuosille 2026–2030) ja saneerausten määrän säilyttämisellä nykyisellä tasolla, korjausvelka on vuonna 2035 arviolta 10,0 miljoonaa euroa. Nykyinen katuverkon kunto ei mahdollista korjausvelan hallintaa pelkästään kunnossapidon ja nykyisen saneeraustason avulla. Jos korjausvelan voimakas kasvu 2030-luvulla halutaan välttää, katuverkon saneerausta on lisättävä jo tämän vuosikymmenen aikana.

Vuoden aikana on jatkettu uuden tieliikennelain mukaisten liikenteenohjauslaitteiden päivitystä. Vuoden kuluessa vaihdettiin noin 2000 liikennemerkkiä uusiin (kustannus noin 206 000 euroa). Yhteensä vaihdoista on toteutettu noin 18 prosenttia. Vuoden 2025 vauhdilla kaikki vaihdettavaksi suunnitellut liikennemerkkit saadaan uusittua siirtymäajan, toukokuu 2030, loppuun mennessä.

Liikenneturvallisuuustyötä jatketaan Kaupunkirakennelautakunnassa vahvistetun Jyväskylän kaupungin liikenneturvallisuuden edistäminen 2026-2028 –suunnitelman mukaisesti.

Dynaamisen pysäköinninopastuksen taustajärjestelmän kilpailutusta valmisteltiin ja hankinta kilpailutetaan vuoden 2026 alussa. Yleisten alueiden kameravalvonnassa alkoi uusi neljän vuoden sopimuskausi BLC Turvan kanssa.

Hankittiin kaksi kappaletta Lidar -valotutkia, joiden käyttömahdollisuuksia liikennevalojen ilmaisimina selvitetään.

Pysäköinninvalvonnassa kilpailutettiin ja valittiin pysäköinninvalvonnan kokonaisjärjestelmä, joka otettiin käyttöön joulukuussa. Uusi järjestelmä korvaa entisen teknisesti vanhentuneen järjestelmän ja tehostaa sekä nopeuttaa toimintaa automatisoiden ennen manuaalisesti tehtyjä työvaiheita.

Ulkovalaistukseen käytettävän sähköenergian kokonaiskulutus pieneni vuoden aikana 694 MWh, mikä vastaa 11,8 prosentin vähennystä edellisvuoteen verrattuna.

Kadut ja puistot -palvelualueen tavoitteena oli kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) kaudella 2017–2025, että ulkovalaistuksen energiankulutus ei kasva vuoden 2016 tasosta. Lähtötilanteessa palvelualueen hallinnoiman ulkovalaistusverkon kulutus oli vuoden 2017 alussa 8 401 MWh. Vuoden 2025 lopussa vastaava kokonaiskulutus oli 5 163 MWh, mikä tarkoittaa, että kulutus väheni ohjelmakauden aikana yhteensä 3 238 MWh. Tavoite ei siis ainoastaan toteutunut, vaan se ylitettiin selvästi.

Energiansäästöön vaikuttivat erityisesti

- Kasvaneet korvausinvestoinnit energiatehokkaaseen valaistusteknologiaan
- järjestelmällinen vanhojen valaisimien uusiminen. Ohjelmakaudella uusittiin 19 877 led valaisinta ja 1 298 led lamppua- tai nauhaa

Ohjelmakaudella saavutettu energiansäästö vastaa noin 162 sähkölämmitteisen omakotitalon (20 MWh / talo) vuosittaista energiankulutusta. Säästön ansiosta voitiin samalla kattaa ulkovalaistusverkon laajeneminen, sillä verkkoon rakennettiin lisää 1 294 valaisinta ilman, että kokonaiskulutus kasvoi.

Katu- ja sijoituspaikkalupia myönnettiin vuoden aikana ennätysmäärä, yhteensä 1 211 kpl. Laajat valokuituhankkeet ovat edelleen olleet erittäin haastavia liikenneturvallisuuden, omaisuuden arvon säilymisen ja töiden yhteensovittamisen kannalta.

Viherpalveluissa kilpailutettiin ja valittiin toimijat metsänhoidon ennakkoräiväys- ja risujenkeruutöihin, jotka oli aiemmin toteutettu Työ- ja oppisopimusyksikön työnä. Kevättalvella kaupungin lähimetsien hoitotöitä tehtiin Mannilassa ja Halssilassa loppuvuodesta ne aloitettiin Lohikoskella ja Korpi- lahdella. Viherkunnossapidon oman tuotannon tehtäviksi siirtyi kokonaan vieraslajien torjunta sekä luontopolkujen ja lintutornien kunnossapito, mitkä oli aikaisemmin myös pääosin toteutettu osittain Työ- ja oppisopimusyksiköltä.

Vieraslajien torjuntaan kehitettyä joukkoistamiseen perustuvaa Crowdsorsa -torjuntapeliä kokeiltiin Jyväskylän kaupungilla alkukesästä ensimmäistä kertaa. Ulkoportaiden talvikunnossapitoa sekä muiden käsilyömykohteiden määrää vähennettiin edelleen. Viljelypalstojen kastelujärjestelyjä parannettiin.

Katualueiden rakentamisen organisoinnin muutosta valmisteltiin vuoden 2025 aikana ja uusi malli otetaan käyttöön vuoden 2026 alusta. Eläköityneen työpäällikön seuraajaksi nimettiin yksi neljästä työnjohtajasta ja siirrytään kolmen työnjohtajan malliin. Myös Geopalveluiden palveluesihenkilö eläköityi ja hänen tehtäviään hoiti tilapäisesti kadunrakennuspäällikkö. Esihenkilötehtävät jatkossa on tarkoitus liittää vuoden 2026 talousarvion henkilöstösuunnitelmassa esitetyn, uuden maamassakoordinaattorin tehtävään.

Rakentaminen ja ympäristö

Rakentamislaki astui voimaan vuoden 2025 alusta, jolloin lainsäädännöstä poistui toimenpideluvat ja -ilmoitukset. Myös rakentamisen lupakynnys nousi merkittävästi lainsäädännön muutoksesta takia. Haettujen ja myönnettyjen rakennus- ja rakentamislupien määrä laski viime vuoteen verrattuna. Lupahakemuksia käsiteltiin rakennusvalvonnassa yhteensä 685 kpl, jossa pudotusta edelliseen vuoteen oli noin 28 prosenttia.

Myönnettyjen rakennusten kerrosala laski 93 441 kerrosneliometriin, laskua oli 11,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla myönnettyjen lupapäätösten rakennustilavuus putosi 5,4 prosenttia vuoden takaisesta. Myönnettyjen teollisuusrakennusten kerrosala oli 20 628 kerrosneliometriä, jossa nousua tapahtui 27,1 prosenttia. Uusia asuntoja valmistui 700 kpl (määrä kasvoi 7 kpl) ja lupia uusille asunnoille myönnettiin 413 kpl (laskua 325 kpl.) Sähköisen asiointipalvelun kautta haettiin noin 99 prosenttia koko lupamäärästä. Aiempien kiirevuosien takia tekemättä jääneiden työtehtävien loppuunsaattamista on jatkettu aktiivisesti vuoden aikana. Tässä apuna ovat toimineet myös kesätyöntekijät ja työllistettyjä pitkäaikaistyöttömiä. Rakennusvalvontatyöskentelyä on kehitetty aktiivisesti viimeisten vuosien aikana. Tärkein kehitystyö on nyt saatu tehtyä ja tavoitteen painopiste vuoden 2025 aikana on siirtynyt enemmän kehitystyön aiheuttamien muutosten viemiseksi käytännön tekemiseen ja työntekijöiden uusien toimintatapojen yhtenäistämiseen yksikön sisällä. Rakennusvalvonnan sähköisiä työkaluja ja lupaprosessien lomakkeita on parannettu, sekä vanhentuneiden lupien purkutalkoita on jatkettu. Lisäksi rakennusvalvonnan resurssien suuntauksen

muutosta on jatkettu vuoden 2025 aikana jälkivalvonnasta enemmän ennen rakennusvaihetta tapahtuvaan ennakkointiin, ohjaukseen sekä työmaavalvontaan.

Ympäristönsuojelussa vuosi 2025 oli pitkälti lupa- ja valvontaviranomaisen perustehtäviä ja luonnonsuojeluohjelman valmistelua. Jätevesivalvontaa toteutettiin ranta-alueilla kahdella valuma-alueella kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien kuntoon saattamiseksi. Jätevesiselvitys pyydettiin 630 kiinteistöltä jätevedenkäsittelyn säädöstenmukaisuuden arvioimiseksi. Noin 60 kiinteistöltä ei saatu selvitystä. Korpivalu-vesistönkunnostushanke eteni näytteenottoon ja on raportointia vaille valmis.

Helmikuussa Jyväskylän lentoaseman alueella tapahtuneen sammutusvaahdosta aiheutuneen ympäristövahingon selvittely jatkui läpi vuoden. Ilmanlaatu pysyi keväällä melko hyvänä ja Jyväskylä sai kesällä julkisuutta ilmanlaatumme ollessa isojen kaupunkien vertailussa Euroopan toiseksi paras. Meluilmoituksia tehtiin jälleen runsaasti (58 kpl) tapahtumiin ja rakentamiseen liittyen.

Luonnonsuojeluohjelman luonnos valmisteltiin vuoden 2025 aikana ja oli nähtävillä marraskuussa. Luonnonsuojeluohjelma kaksinkertaistaa yleiskaavan suojelualuevarausten pinta-alan lainvoimaiseen yleiskaavaan nähden. Lisäksi luonnonsuojeluohjelma asettaa tavoitteet elinympäristöjen ennallistamiselle ja luonnonhoidolle sekä uhanalaisten lajien suojelulle. Luonnonsuojeluohjelma on tarkoitus saada valmiiksi maaliskuussa 2026.

Soidensuon ennallistaminen vaati lisäselvityksiä, jotka toteutettiin kevään ja syksyn 2025 aikana. Suon ennallistaminen toteutetaan vuonna 2026. Liito-oravaselvityksiä tehtiin Lohikosken, Heinälammen ja Korpilahden lähimetsissä ja ulkoilu- ja virkistymetsissä metsien hoidon suunnittelua varten. Ison Haapasaaren luontopolun tietotaulut uusittiin, ja luontopolulle tuotettiin myös kuvitetut runotaulut, joihin jyvskyläläinen runoilija teki tilaustyönä kymmenen runon runokokoelman.

Merkittävin työpanos suunnattiin Resurssiviisas Jyväskylä -ohjelman päivitykseen, joka käynnistyi tammikuun lopulla starttitilaisuudella. Ohjelmaa valmisteltiin kaupunkikonsernin toimijoiden kanssa kahdessa työpajapaketissa vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on aikaisempaa rajatumpi ja vaikuttavampi kokonaisuus. Sisällössä kiinnitettiin myös erityistä huomioita selkeyteen ja ymmärrettävyyteen. Työskentely aloitettiin keväällä tavoitteiden ja niiden seurantaan tarkoitettujen mittareiden määrittelyllä. Määrittelyssä huomioitiin edellisen ohjelman sisällöt ja mahdolliset uudet avaukset. Syksyllä työskentelyä jatkettiin tavoitteita edistävien toimenpiteiden ideoinnilla, arvioinnilla, valinnalla ja tarkemmalla suunnittelulla. Työpajoja järjestettiin yhteensä 120. Työpajojen valmistelun ja toteutuksen sekä ohjelman valmistelun koordinoinnin toteutti omana työnä resurssiviisaustiimi.

Digitaalisen yhteistyöalustan Ympäristövahdin kehittämistä jatkettiin ja valmistauduttiin ohjelmapäivityksen tuomiin muutostarpeisiin. Resurssiviisauden uutiskirje julkaistiin kolme kertaa. Jyväskylä oli mukana Euroopan unionin ilmastokaupunkien (NetZeroCities) vertaisoppimishjelmassa, joka päättyi kesäkuussa. Vertaiskaupunkien ilmastotoimiin tutustuttiin Teams-työpajoissa sekä kaupunkivierailuilla. Jyväskylän resurssiviisaustyötä esiteltiin kansainväliselle yleisölle Cities Mission -konferenssissa ja kaupunkivierailulla Vilnassa toukokuussa ja ilmastokaupunkien webinaarissa kesäkuussa.

Ympäristöterveydenhuollossa päästiin suunnitelmallisen valvonnan osalta hyvin valvontasuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 1105 kpl. Kokonaistarkastusmäärätavoite jopa ylitettiin, sillä tupakkavalvonnan ja terveydensuojelun tarkastuksia tehtiin suunniteltua enemmän.

Yhtään suurta epidemiaa (elintarvike- talous- tai uimavesi) ei ilmennyt, mutta elintarvikevalvonnassa oli muutama pienempi epidemiaepäily selvittettävänä. Vesihuollon erilaisia häiriötilanteita vuoden aikana oli toiminta-alueella useampia.

Yhteistyö muiden ympäristöterveydenhuollon yksikköjen kanssa jatkui. Yhteistyötä tehtiin erityisen Keski-Suomen alueen yksikköjen kesken sekä Lahden kaupungin kanssa.

Eläinlääkintähuollossa lemmikkieläinpotilaiden määrä jatkoi kasvuaan. Lemmikkieläinvastaanotto-käyntejä oli yhteensä virka-aikana 5331 kpl. Suurelänpotilaskäyntejä tehtiin 1850 kpl. Sijaistilanne oli koko vuoden ajan kohtuullisen hyvä. Loppuvuonna valmisteltiin uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpanemista 1.1.2026 alkaen. Uusi laki määrittelee, mitkä palvelut kuuluvat kuntien lakisääteiseen järjestämisvastuuseen ja mitkä palvelut voidaan järjestää täydentävinä palveluina. Täydentävien palveluiden hinnoittelu on markkinaperusteista.

Jätehuollon viranomaistehtävissä selvitettiin vuoden aikana lähes 6 000 rakennuksesta tietoa siitä, millaisia jätevesiä rakennuksesta muodostuu ja millainen käsittelyjärjestelmä jätevesille kiinteistöllä oli. Selvitystyö saatiin vuoden aikana tehtyä. Vuoden aikana aloitettiin myös jätehuollon palvelutason päivitystyö. Kompostitarkastuksia tehtiin kesän aikana 519 kiinteistölle Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa. Tarkastuksia tehtiin kiinteistöille, joiden biojätteen käsittelystä ei ollut tietoa tai joiden ilmoittamat tiedot kompostorista ovat olleet puutteelliset.

Jätelakiin tullut muutos kunnan jätehuoltovastuun uudelleen rajauksesta aiheutti myös vuoden aikana selvitystyötä siitä, että mitkä kohteet poistuvat kunnan jätehuoltojärjestelmästä 31.12.2025 alkaen. Kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvien kiinteistöjen jätehuoltovelvoitteita seurattiin jatkuvasti ja kattavasti vuoden aikana. Niille kiinteistöille, joiden jätehuolto ei ollut järjestetty asianmukaisesti lähetettiin huomautuskirjeitä. Myös saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennysten seuranta jatkettiin vuonna 2025.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkirakenne

Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvatavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2025
Palvelemme yritysten sijoittumista ja kasvua laadukkaalla tonttitarjonnalla tarjontaa kasvattaen	Luovutettujen teollisuus-, varasto- ja toimilaitonttien määrä vuoden vaihteessa hehtaareina	7,4 ha vuonna 2023	10 ha	Kaupunkisuunnittelu ja Kadut ja puistot	Tavoite toteutui osittain Tavoitetasoa ei saavutettu, toteutuma oli 4,4 hehtaaria
	Yritys- ja työpaikkatonttien tarjonta vuoden vaihteessa kappalemääränä ja hehtaareina	22 kpl ja 22 ha vuoden 2024 alussa	30 tonttia ja 30 hehtaaria. Valmius tarjota myös vähintään kahta ns. suuronttia (yli 10 ha)	Kaupunkisuunnittelu ja Kadut ja puistot	Tavoitetaso saavutettiin, toteutuma oli 35 tonttia ja 44 hehtaaria
Vaikuttavuustavoite: 2.4 Kasvava ja saavutettava maakunnan keskuskaupunki					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2025
Saavutettavuuden parantaminen VT4:n investointihankkeilla	Palokanorsi-hankkeen toteutus	Toteutuksen käynnistämiseen on suunnitteluvaihtoehtoja	Palokanorren toteutus käynnistyy v. 2025	Kadut ja puistot	Tavoite ei toteutunut.
	Vaajakoski-hankkeen toteutusvalmius	Hankkeen asemakaavat on hyväksytty ja hanke on valtion investointiohjelmassa	Toteutus- ja rahoitusvastuiden periaatteet	Kaupunkirakenteen toimiala	Tavoitetasoa ei saavutettu. Ohjausryhmässä päädyttiin ratkaisuun, jossa tilaajat teettävät yhdessä rakentamissuunnitelmat, jotta saadaan tarkemmat kustannusarvot toteuttamissopimusta varten. Ohjausryhmässä päädyttiin vaihtamaan urakasuunnittelutapaa. Kaupunki laati tarvittavat katusuunnitelmat v. 2025 suunnittelun pohjaksi.
	Jyväskylän kohdan yhteisen (valtio ja kaupunki) prosessin ja kaavoituksen eteneminen	Väylän ja Keski-Suomen Ely-keskuksen tiesuunnitteluprosessi odottaa kaupungilta jatkokokehityskelpoista näkemystä yhteisen prosessin jatkosta	Kaupungin ja valtion prosessit etenevät, yleiskaava ehdotusvaiheessa, Kankaan asemakaavoitus etenee	Kaupunkisuunnittelu	Tavoitetaso ei toteutunut. Vaihtoehtoiset tarkastelut valmistuivat ja asetettiin nähtäville yleiskaavaluonnoksen kanssa

Asumisvision toteuttaminen	Vision suosituksista johdettuja, kokonaisuuksia viedään toteutukseen. Teemojen ja hankkeiden raportointi vuosittain KymppiR-ohjelmassa.	Visio on hyväksytty kaupunginvaltuutuksessa	Kolme asuinrakentamiseen uutta luovaa kokonaisuutta käynnistyy: 1) uuden asuinalueen arkkitehtikilpailu, 2) tuottajamuotoinen pientalorakentaminen sekä 3) olemassa oleva uuteen arvoon – käyttötarkoituksen muutospilotti	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui osittain. 1) Kukkulan aloituskorttelin arkkitehtuurikilpailu järjestettiin kesällä 2025. 2) Tuottajamuotoiselle pientalorakentamiselle kaavoitettiin useita tontteja usealla eri alueella. 3) Voionmaankoulun käyttötarkoituksen muutospilottia pohjustanut diplomityö valmistui (Vesterinen Elli, Voionmaankoulu - Rakennushistoriallinen selvitys&käyttötarkoitusehdotukset). Kaavoitusta ei käynnistetty, koska koulukäyttö rakennuksessa jatkuu toistaiseksi.
Kankaan alueen vetoimaisuuden vahvistaminen ja virkistyskäytön edistäminen.	Tourujoen kunnostus	Kunnostaminen karsitulla suunnitelmalla on käynnissä.	Kunnostaminen etenee urakasuunnitelman mukaisesti. Joen vesi johdettavissa uuteen uomaan 31.12.2025.	Kadut ja puistot	Tavoite toteutui. Vettä johdettiin uuteen uomaan marraskuussa. Kunnostaminen etenee suunnitellun mukaisesti.
Yleiskaavan uudistaminen	Yleiskaavan uudistamisen valmistelutilanne	Yleiskaavan valmistelu aloitettu	Yleiskaavan ehdotus valmistuu 2025	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite ei toteutunut. Yleiskaava päätettiin asettaa uudelleen nähtäville luonnoksena. Ehdotusvaihe siirtyy noin vuodella eteenpäin.

Strategiakärki: 3. Liikuntapäikaupunki

Vaikuttavuustavoite: 3.2 Suomen parhaat olosuhteet liikunnalle

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2025
Liikkumishjelman toimenpiteiden toteuttaminen KRP:ssä	Käynnistettyjen ja toteutettujen toimenpiteiden määrä	Liikkumishjelman hyväksytty kv:ssa 5/2024.	KRP:n toimenpiteistä 10/24 käynnissä tai toteutettu	Kadut ja puistot Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. KRP:n toimenpiteistä 18/24 käynnissä tai toteutettu.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.1 Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuu-taho	Toteuma 2025
Olemme parantaneet edellytyksiä kysyntää vastaavalle asumiselle ja hiilineutraalille liikkumiselle.	Kerrostalo- ja rivitalo-asuntotuotannon osuus yleiskaavan kestävän liikkumisen vyöhykkeellä	93,5 % v. 2021	95 %	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui osittain. Tavoitetaso ei toteutunut. (toteuma 90,6 %)
	Joukkoliikenteen matkamäärä	8,7 milj. vuonna 2023	9,5 milj.	Kaupunkisuunnittelu	Tavoitetaso toteutui. Matkamäärä oli 9,54 milj. matkaa
Vaikuttavuustavoite: 4.2 Jyväskylä on hiilineutraali 2030					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuu-taho	Toteuma 2025
Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman toimeenpano	Kaupungin resurssivii-sausohjelman toimenpiteiden valmiusaste (valmis ja toimintatapa)	26,6 % v. 8/2024	50 %	Toimialat/Palvelualueet Liikelaikokset Yhtiöt	Tavoite toteutui Valmiusaste oli 78,9 %.
Vaikuttavuustavoite: 4.3 Luontoympäristön monimuotoisuuden turvaaminen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuu-taho	Toteuma 2025
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	Suojeltujen metsien ja soiden osuus kaupungin metsien kokonais-pinta-alasta	17 %	Vähintään 17 %	Rakentaminen ja ympäristö, Kaupunkisuunnittelu, Kadut ja puistot	Tavoite toteutui. Tavoitetaso toteutui (17 %)
	Niityt (rakennetut ja luonnonniityt sekä muut avoimet alueet) koko nurmialasta	70 % (v.2024)	72 %	Kadut ja puistot	Tavoitetaso toteutui (72 %)
Luonnonsuojelualueiden verkosto on ekologisesti laadukas.	Luonnonsuojelulla ja kaavoilla suojeltujen kohteiden pinta-alan osuus metsäsuunnitelman suojelualueiden pinta-alasta.	46 %	47 %	Rakentaminen ja ympäristö/ ympäristönsuojelu Kaupunkisuunnittelu	Tavoite ei toteutunut. Toteuma 46 % Tavoite täyttyy selvästi, kun uusi yleiskaava saadaan vahvistettua.

Vuodelle 2025 määriteltyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen

Asiakaspalvelu ja johdon tuki -palvelualueella toteutettiin yhden henkilötyövuoden vähennys aiempien talouden tasapainotuspäätösten mukaisesti. Paikkatieto taksoituspäätökset on tehty.

Katu- ja viherpalveluissa suunnitellut talouden tasapainottamistoimet toteutuivat. Kesä- ja kausityöntekijöitten määrää vähennettiin ja käsityönä tehtäviä talvikunnossapitokohteita edelleen vähennettiin.

Kaupunkisuunnittelun talouden ja toiminnan sopeutustoimet koskivat kaupunkisuunnittelun kaikkia palveluyksiköitä. Suurimmat talousvaikutukset näkyivät tulo-odotuksina maanmyyntivoitossa, taksoissa ja joukkoliikenteen tuloissa. Odotukset eivät toteutuneet yleisen ja rakentamisen matalasuhdanteen vuoksi.

Rakentaminen ja ympäristö palvelualueella talouden ja toiminnan sopeutustoimina toteutettiin taksojen maltilliset korotukset. Tuloihin liittyi huomattavaa epävarmuutta etenkin rakentamisen suhdannevaihtelujen osalta, jotka konkretisoituivat siten, että palvelualueen tulot toteutuivat 320 000 euroa budjetoitua pienempinä. Palvelualueen tasolle suunnitellut kulusäästöt toteutuivat.

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	TA 2025	TA-muutokset	TAM 2025	Toteuma	Poikkeama
Asiakaspalvelu ja johdon tuki					
Toimintatulot	289,0		289,0	351,9	62,9
Valmistus omaan käyttöön				14,7	14,7
Toimintamenot	-3 468,8	75,5	-3 393,3	-3 228,9	164,4
Toimintakate	-3 179,8	75,5	-3 104,3	-2 862,3	242,0
Kadut ja puistot					
Toimintatulot	12 904,3		12 904,3	14 173,5	1 269,2
Valmistus omaan käyttöön	1 865,9		1 865,9	2 635,3	769,4
Toimintamenot	-27 801,0	-76,5	-27 877,5	-27 728,1	149,4
Toimintakate	-13 030,8	-76,5	-13 107,3	-10 919,3	2 188,0
Kaupunkisuunnittelu					
Toimintatulot	40 544,1	-2 100,0	38 444,1	38 059,5	-384,6
Valmistus omaan käyttöön	20,0		20,0	16,8	-3,2
Toimintamenot	-35 750,9	-45,7	-35 796,6	-35 626,7	169,9
Toimintakate	4 813,2	-2 145,7	2 667,5	2 449,7	-217,9
Rakentaminen ja ympäristö					
Toimintatulot	4 233,4		4 233,4	3 848,0	-385,4
Valmistus omaan käyttöön				64,9	64,9
Toimintamenot	-6 673,9	-54,8	-6 728,7	-6 139,0	589,7
Toimintakate	-2 440,5	-54,8	-2 495,3	-2 226,1	269,2

Kaupunkirakenne yhteensä

Toimintatulot	57 970,8	-2 100,0	55 870,8	56 432,9	562,1
Valmistus omaan käyttöön	1 885,9	0,0	1 885,9	2 731,8	845,9
Toimintamenot	-73 694,6	-101,5	-73 796,1	-72 722,6	1 073,5
Toimintakate (sitova)	-13 837,9	-2 201,5	-16 039,4	-13 558,0	2 481,4

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kaupunkirakenteen toimintakate on noin 2,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Yksittäisten palveluiden välillä on eroja sekä toimintatuottojen että -menojen toteumisissa. Tulojen poikkeamia on mm. puunmyyntitulot, tulojen lisäys noin 320 000 euroa ja tonttien vuokratulojen nousu, tulojen lisäys noin 188 000 euroa, katutyöluopamaksujen talousarviovarausta noin 400 000 euroa suuremmat tulot ja lisäksi SUP-korvaukset (kertakäyttöiset muovituotteet) tulivat vuosien 2024 ja 2025 osalta maksuun vuoden 2025 puolella, tulojen lisäys yhteensä noin 544 000 euroa. Talvihoidon talousarviovarauksesta jäi osa käyttämättä helpon syyskauden vuoksi. Henkilöstömenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, säästöä syntyi vain n. 200 000 euroa. Talvihoidossa syntyi menosäästöjä helpon talven vuoksi. Lisäksi tiukan talouskurin avulla toimialan toimintamenot toteutuivat selvästi talousarviota parempana.

Kaupunkisuunnittelu

Asemakaavoituksen palveluyksikön tulot ylittyivät 51 000 € budjetoidusta, mikä johtui Itäisen Sepälänkankaan suunnitteluvarausmaksuista. Kaavamuutosmaksuja tuloutettiin 140 000 €. Henkilöstömenot alittuivat osa-aikaisuuksien takia.

Joukko- ja palveluliikenteen toimintakate oli -9,43 miljoonaa euroa ja toteutui 350 000 euroa tavoitetta heikompana. Joukkoliikenteen asiakastuloissa jäätin tavoitteesta 597 000 euroa. Kuntien kuntaosuudet nousivat 88 000 euroa. Kustannuksissa merkittävimmät muutokset olivat liikenteen kustannukset, jotka seudullisessa liikenteessä alittuivat 223 000 eurolla, mutta Louhunsalmen siltatyömaan lisäkuljetusten takia joukko- ja palveluliikenteen kokonaisliikennöintikustannukset alittuivat koko vuoden osalta vain 33 000 eurolla. Muissa palveluiden ostoissa säästettiin yhteensä 94 000 euroa. Eniten säästöjä syntyi asiantuntijapalveluissa 36 000 euroa, rahoitus- ja pankkikuluissa 26 000 euroa ja viestinnän ja markkinoinnin kustannuksissa 44 000 euroa. Vuoden 2025 tulot sisältävät myös koko seudun joukkoliikenteelle myönnettyt valtionavustukset 2,08 miljoonaa euroa.

Kadut ja puistot

Katupalveluiden tulot ylittyivät SUP-korvausten (kertakäyttöiset muovituotteet, 380 000 euroa) ja katutyöluopamaksutulojen (400 000 euroa) osalta. Syksyn talvihoitovarauksesta jäi käyttämättä reilu 1 miljoonaa euroa. Katupalveluiden kate toteutui lähes 2 miljoonaa euroa talousarviota parempana.

Viherpalveluiden kulut toteutuivat noin 140 000 euroa talousarviota suurempina johtuen lisäkuluista metsäpalvelujen ostopalvelutöissä. Puunmyyntituloja tuloutettiin noin 320 000 euroa talousarviota enemmän. Lisätuottoja saatiin myös budjetoimattomista vuosien 2024 ja 2025 SUP-roskakorvauksista, yhteensä 165 000 euroa, jotka molemmat tulivat maksuun vuoden 2025 aikana. Viherpalveluiden toimintakate toteutui kaikkiaan noin 360 000 euroa talousarviossa tavoiteltua parempana.

Kadunrakentamisen käyttötalouden toimintakate oli noin 157 000 euroa tavoitetta huonompi. Katualueiden rakentamisen ulkoisten tilaustöiden tulojen osuus toteutui pienempänä talousarvioon nähden. Pääsyyinä oli uusien asuinalueiden kaavavalitukset, jonka takia vuonna 2025 ei käynnistynyt yhtään uuden asuinalueen rakennushanketta. Tämän aiheuttamaan tulovajetta saatiin osittain

korvattua hallintokorttelin katuhankkeiden töillä. Geopalveluiden ja katualueiden rakennuttamisen tulot olivat suuremmat talousarvioon nähden.

Rakentaminen ja ympäristö

Palvelualueen kate toteutui noin 270 000 euroa budjetoitua parempana. Palvelualueen tulot alittuivat noin 320 000 euroa. Tähän vaikutti pääasiassa rakennusvalvonnan lupamaksujen budjetoitua pienempi kertymä, joka johtui rakennusalan jatkuneesta hiljentymisestä. Henkilöstövaihdokset, viivästetyt rekrytoinnit ja pitkät poissaolot näkyvät tilinpäätöksessä talousarviota pienempinä henkilöstökustannuksina (alitus 245 000 euroa). Taloutta tasapainotettiin tiukentamalla asiantuntijapalvelujen hankintaa, joissa määrärahat alittuivat yhteensä 155 000 eurolla.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2026 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Yleinen taloussuhdanne-tilanne on vaikuttanut ja vaikuttaa todennäköisesti vielä vuoden 2026 hankkeiden aloitukseen merkittävästi. Yritystonttien kysyntä on kuitenkin pysynyt vilkkaana ja tavoitteena on edelleen parantaa yritystonttien markkinointia ja yritysasiakkaiden palvelua sekä lisätä tonttien luovutusta. Arvioidaan, että yritystonttien kysyntä säilyy suhdanne-tilanteesta huolimatta edelleen vilkkaana.

Vuonna 2026 Valtion tukeman asuntotuotannon suhteellinen osuus asuntotuotannosta ennustetaan olevan edelleen suuri. Asumisen neuvonnan tarve on kasvava ja asiakasmäärien ennustetaan nousevan.

Pilaantuneiden maiden puhdistamistarpeita on aina vaikea ennustaa ja niihin on reagoitava nopeasti. Maiden puhdistamisen ja rakennusten purkamisen tarve pysyy edelleen suurena täydennysrakentamisen ollessa isossa roolissa rakentamisen kentällä. Maa- ja vesialueiden isännöinnissä on ollut normaalin vilkasta ja sen ennustetaan jatkuvan.

Talvikausien vaihtelevien sääolojen kustannusvaikutukset saattavat jatkossakin aiheuttaa merkittäviä yllätyksiä kustannusten muodostumiseen. Myös katujen ylläpidon kustannusindeksi jatkaa edelleen nousuaan ja hallinnollisten muutosten paine on edelleen aiempia vuosikymmeniä suurempi. Kunnossapidettävien alueiden määrä nousee jatkuvasti ja nykyisellä rahoitustasolla katuverkon korjausvelka alkaa kasvaa merkittävästi.

Viherpalveluja voidaan hoitaa laadukkaasti, kun palveluverkon laajenemisen ja uusinvestointien myötä kunnossapidettävien alueiden määrät kasvavat maltillisesti ja suunnitellusti, resursoinnissa huomioidaan riittävästi kustannusten nousu, eikä jo olemassa oleviin resursseihin kohdistu suuria vähentämispaineita. Velvoitetyöllistettävien sekä työ- ja oppisopimusyksikön työntekijöitten työpäntöksen jäätyä pois metsänhoidon avustavien työtehtävien sekä kunnossa- ja puhtaanapidon, vieraslajitorjunnan ja luontopolkujen ja lintutornien huoltamisen työkustannuksia nostettiin vuoden 2026 talousarvioon. Puusta toistaiseksi saatava hyvä hinta takaa tällä hetkellä hyvän tuoton kaupungin metsistä myytävälle puulle. Metsäohjelma 2030 linjaa edelleen sekä metsäluonnon suojelua, että kaupungin metsistä myytävän puun määrää.

Joukkoliikenteessä vuonna 2026 keskitytään matkamäärien tavoitteelliseen kasvattamiseen palvelutarjonnan muutoksilla ja Linkki tulevaisuuteen 2040 -kehittämisohjelman tekemisellä. Linkki tulevaisuuteen kehittämisohjelma laaditaan koko toimivalta-alueelle ja työn on tarkoitus olla valmis elokuun loppuun mennessä, jonka jälkeen ohjelma viedään kuntien valtuustoihin päätettäväksi.

Investointien toteutuminen

Maan osto ja myynti

1 000 euroa	TP 2023	TP 2024	TAM 2025	TP 2025	Ero TP-TAM euroa
Maan osto	-4 315,6	-4 060,6	-6 000,0	-4 000,5	1 999,5
Maan myynti, tase	722,6	972,3	1 000,0	934,9	-65,1
Maan myyntivoitot	3 773,7	6 431,2	6 500,0	6 278,6	-221,4

Vuoden 2025 investointien määrä alittui budjetoidusta tonttien tasaustöiden osalta. Tavoitteesta jäätiin ja määrärahoja jäi käyttämättä noin 2 miljoonaa euroa. Raakamaan ostoneuvottelut etenivät hyvin ja hyviä raakamaakauppoja saatiin loppuvuodesta tehtyä. Osa neuvotteluista kuitenkin kariutui ja osa jatkuu edelleen.

Muutetun talousarvion mukainen myyntivoittotavoite oli 6,5 miljoonaa euroa, joka lähes saavutettiin. Tonttimyynti pysyi edelleen hiljaisena ja varauksia peruttiin ja jatkettiin huomattava määrä. Erityisesti tämä oli huomattavissa kerrostalotonttien osalta. Rakentamisen aloituksia lykättiin ja hankkeita edelleen peruuntui yleisen taloudellisen tilanteen ja rakentamisen kustannusten nousun takia. Pientalotonttien luovutuksen osalta ei päästy tavoitteeseen ja niidenkin osalta varauksia peruuntui normaalia enemmän. Pientalotontteja luovutettiin yhteensä 45 kappaletta. Yritystonttien kysyntä oli vilkasta, mutta luovutustavoitetta ei siinäkään saavutettu, koska hankkeita viivästyi ja peruuntui myös yritystonttien osalta.

Kunnallistekniikan investoinnit

1 000 euroa	TP 2023	TP 2024	TAM 2025	TP 2025	Ero TP-TAM euroa
Katupalvelut	-18 896,1	-20 028,1	-18 800,0	-16 907,2	1 892,8
Viherpalvelut	-2 493,5	-4 759,1	-5 500,0	-5 573,4	-73,4
Satamapalvelut	-96,8	-904,5	-200,0	-245,8	-45,8
Kunnallistekniikka menot yht.	-21 486,4	-25 691,7	-24 500,0	-22 726,4	1 773,6
Valtionavustukset/rahoitustulot	325,2	872,4	0,0	391,1	391,1
Muut investointitulot	35,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kunnallistekniikka inv.tulot yht.	360,2	872,4	0,0	391,1	391,1
Maankäytösopimusmaksut	1 463,9	1 525,0	2 000,0	2 012,4	12,4

Kunnallistekniikan bruttomenot alittuivat muutetun talousarvion tavoitteen mukaisesta muutetusta investointiohjelmasta. Investointeihin kohdistetut käyttötaloustulot (maankäytösopimustulot) toteutuvat suunnitellusti. Investointitulot toteutuivat talousarviota suurempina. Katupalveluissa merkittävimmät alitukset kohdistuivat pääliikenneväyliin, uusiin asuntoalueisiin ja muihin investointeihin. Merkittävimmät ylitykset kohdistuivat suunnitteluun ja siltojen peruskorjauksiin. Kesken jääneiden ja joidenkin aloittamattomien hankkeiden osalta tullaan esittämään investointimäärärahan uudelleen budjetointia vuoden 2026 ensimmäisessä TA-muutoksessa.

Katupalveluiden suunnittelumenot ylittyivät huomattavasti. Suurin yksittäinen suunnitteluhanke oli marraskuussa 2024 vaurioituneen Louhunsalmen sillan korjaussuunnittelu, noin 0,3 miljoonaa euroa. Työn alla oli kappalemääräisesti paljon hankkeita, suurimpina mainittakoon Satama/Siltakadun

pp-pääreitti, Nisulankatu, Kauramäki II sekä Ylämyllyjärvi II asuntoalueet, muut siltojen peruskorjaukset, erilliset ulkovalaistuskohteet, Hannikaisen kadun pp-pääreitti, Pumperi-Aholaita aluevaraus-suunnitelma ja Palokanorrenhankkeeseen liittyvät Ruokkentie ja Saarenmaantie.

Rajakatua ei voitu käynnistää suunnitelmavalituksen takia.

Yhdenkään uuden asuinalueen toteuttamista varsinaisten rakennustöiden osalta ei käynnistetty kaavavalitusten takia. Uusien asuinalueiden toteuttamista jatkettiin Tourulan Pajalassa sekä Kankaalla. Samulinniityn osalta viimeisteltiin ulkovalaistusta. Keskeneräisiä asuntoalueita viimeisteltiin Kangasrinteellä, Pupuhhdassa, Savulahdessa ja Haapanimessä.

Työpaikka-alueiden osalta toteutettiin suunnitellun mukaisesti Lintukankaan ensimmäinen vaihe ja Tikkatie. Kirrinrinteen osalta maston huoltotie siirrettiin uuteen sijaintiin, kaapelisiirrot siirtyivät seuraavalle vuodelle.

Muissa investoinneissa Hippoksen alueella toteutettiin tilapäinen pysäköintialue. Varsinaiset kadunrakennustyöt ajoittuvat vuosille 2027-28. Linkkikeskuksen saneeraus valmistui isoja katoksia lukuun ottamatta, joiden muutostyöt siirtyivät seuraavalle vuodelle. Nisulankatu/Keskikatu liittymän ja siihen liittyvän Nisulankadun pyöräilyn pääreitin rakentaminen käynnistyi suunnitellusti ja työt jatkuvat vuonna 2026. Tourulantien joukkoliikennekaistojen rakentamispäätös jäi odottamaan Linkki tulevaisuuteen 2040 –selvityksen johtopäätöksiä. Keskustan pyörätelineitä uusittiin runkolukittaviin telineisiin osana Kävelyn- ja pyöräilyn edistämishjelmaa. Lutakon aukio viimeisteltiin uusilla kalusteilla ja maalauksilla. Samassa yhteydessä parannettiin esteettömyyttä kohteissa, joista oli tullut palautetta. Tahkonkaaren (Kuokkalan tori) toisen vaiheen työ käynnistyivät loppuvuodesta ja osa töistä jouduttiin siirtämään seuraavalle vuodelle. Pumperinkatu valmistui uuden liikekiinteistön avautumiseen mennessä. Tikkakosken lammikkopuhdistamon muutostyöt valmistuivat pääosin. Alueelle tarvitaan vielä täyttömaita lähialueen hankkeista.

Katujen saneerausten osalta siltojen peruskorjaushankkeita edistettiin laatimalla korjaussuunnitelmat Kinkosalmen sillalle ja Länsiväylän ylikulkusillalle. Niiden rakentamistyöt on ajoitettu vuodelle 2026. Louhunsalmen sillan vaurioiden osalta suunnittelua edistettiin korjaustöiden vaatimassa laajuudessa. Vaurioituneet lisäjänneet tarvittavine rakenteineen saatiin tehtyä ja liikenne palautettua vauriota edeltäneeseen tilaan. Korjaustyö maksoi noin 1,7 miljoonaa euroa. Tätä ei osattu etukäteen budjetoida investointiohjelmaan riittävällä rahoituksella. Jyväskylä-Pieksämäki ratahankkeeseen liittyvä Tölskän ylikulkusilta saneerattiin osana radan parannus hanketta. v siirtyi seuraavalle vuodelle. Hallintokorttelin katujen (Vapaudenkatu, Kilpisenkatu, Gummerruksenkatu) muutostyöt valmistuivat teatterin edustaa ja Kilpisenkatu väliä Vapaudenkatu-Hannikaisenkatu lukuun ottamatta. Kilpiskatua ei voitu edistää suunnitelmavalituksen takia. Auratien viimeistelyt siirtyivät seuraavalle vuodelle. Rationmutkan urakka laajeni hankkeen aikana ja osa töistä siirtyi seuraavalle vuodelle. Permi- ja Lutuskadun urakassa louhintamäärät lisääntyivät huomattavasti ja hidastivat työn etenemistä. Työt jatkuvat seuraavana vuonna. Anttoninkadun ja Jyskän katujen työt valmistuivat viimeistelyjä lukuun ottamatta. Jokelantien, Levästentien ja Toivonkadun saneeraukset valmistuivat. Muuratsalon viimeistelyjä ei päästy tekemään Louhunsalmen sillan vaurioitumisen takia. Tölskän saneeraukset jatkuvat suunnitellusti seuraavana vuonna.

Pieniin liikenneturvallisuushankkeisiin ollut varaus ylittyi. Urakassa parannettiin suojatiekohteita, joissa poistettiin kahden samansuuntaisen kaistan ylityksiä ja lisättiin hidastetöyssyjä. Lisäksi kaksi suojatietä muutettiin pyöräsuojatieksi.

Erillisistä kevyen liikenteen väylät -kohteista toteutettiin Vaajakosken suunnan pääreitti välille Rauhalahti-Kammintie. Vesmannintie-Lepolantien jalankulun ja pyöräilyn väylä viimeisteltiin. Hippoksenpuiston pääreittiä ei päästy rakentamaan Hipposhankkeen toteutus päätöksen viivästymisen takia. Satama- ja Siltakadun pääreitin rakennustyöt siirtyivät seuraavalle vuodelle suunnitelmien viivästymisen takia.

Pienet rakennushankkeet –varauksella toteutettiin kohteita, joille ei ollut rahoitusvarausta. Näitä olivat mm. Vesangantien kallioleikkauksen lujitustyöt, joukkoliikenteen pysäkkimuutokset, Mustankorkean varastokenttä ja Pitkätkadun päällystys.

Erillisinä ulkovalaistushankkeina toteutettiin katuvalaistuksen uusimisia mm. Hupelissa, Etu-Kanavuorella, Haukkalassa ja Kylmänorossa. Kortemäessä. Asema- ja Väinökadun välille Yliopistonkatu-Vapaudenkatu toteutettiin vaijerivalaistus. Tällä saatiin katutilasta vaurioherkät pylvää poistettua. Rantaraitin valaistuksen saneeraus jatkui Äijälänsalmen ja Rauhanlahden välisellä osuudella. Valaisinvaihtourakassa uusittiin 4 385 led-valaisinta. Led-valaistuksen osuus oli vuoden lopussa n. 77 prosenttia, joten resurssiviisauksohjelman tavoitteesta (100 % vuonna 2030) ollaan noin kaksi vuotta edellä.

Viherinvestoinneista Tourujoen kunnostusurakka jatkui koko vuoden 2025. Vuoden loppuun mennessä oli urakassa aikataulun mukaisesti kaikki betonoinnit tehty, Kankaankosken silta puukantta vaille valmis ja vesi otettavissa uuteen uomaan. Joen kunnostuksen urakka-aika jatkuu vuoden 2026 marraskuun loppuun.

Keskustan alueella Kirkkopuiston kunnostus paraatiaukiointeen ja uusine leikkipuistointeen saatiin valmiiksi. Jonkin verran viimeistelytyötä tehdään vielä kaudella 2026. Mäkimatin perhepuistossa kunnostettiin valaistusta ja pienten lasten leikkialueita.

Leikkipuistoja peruskorjattiin Kortemäessä ja Kuokkalassa (Lukkaripuisto sekä Samulinniityn leikkipuisto). Lohikoskella tyhjennettiin vedestä, ruopattiin ja täytettiin uudelleen rehevöitymään päässyt Tuukkasanlampi. Lutakonrannan puinen rantavalli uusittiin settilankkuseinin ja Korpilahdella rakennettiin loppuun uusi parkkialue ja huoltorakennus Oravivuoren ulkoilureitin yhteyteen.

Liikuntapalvelujen osallistavan budjetoinnin kohteena valmistuneen Kuokkalan frisbeegolfradan toteutusta rahoitettiin myös viherinvestoinneista. Harjun urheilukentän peruskorjaukseen osallistuttiin rakentamalla fanzone, lämmittelysuora ja kuntoiluvälineitä kentän viereiselle viheralueelle. Kankaan tai Hippoksen alueella ei tehty viherinvestointeja kaudella 2025.

Satamapalveluissa Korpilahden sataman vierasvenelaituri valmistui ja saatiin käyttöön veneilykauden alkuun mennessä. Haapaniemeen tehtiin uusia soutuvenepaikkoja.

Investointitulot koostuivat Samulinniityn asuntoalueen ARA-avustuksesta, Tourujokeen kohdistuneista Elyn avustuksista ja Traficommin kävelyn- ja pyöräilyn edistämisyavustuksesta keskustan pyörätelineiden uusimiseen.

Irtain käyttöomaisuus

Kaupunkirakenne

1 000 euroa	TP 2023	TP 2024	TAM 2025	TP 2025	Ero TP- TAM euroa
Irtain omaisuus	-810,3	-736,1	-1 220,0	-839,2	380,8

Irtaimen investoinneista suurin osuus kohdistui Kadut ja puistot -palvelualueen hankintoihin. Palvelualueen irtaimen hankintojen osuus oli noin 620 000 euroa sisältäen muun muassa pysäköinninvalvonnan kokonaisjärjestelmän uudistamisen (uudelleenbudjetointi vuodelta 2024), katunäkymäkuvaukset sekä konekaluston hankintoja. Kaupunkisuunnittelun osuus irtaimen omaisuuden hankinnoista oli n.160 200 euroa (reaaliaikaiset matkustajalaskentalaitteet, pysäkkien infonäytöt). Asiakas-

ja tukipalvelujen irtaimen omaisuuden hankintojen osuus oli noin 60 000 euroa (asiakastilojen tiivistämisestä johtuvat kalustamiset ja rakentajantalon neuvottelutilojen Teamsroom laitteistot)

Kadut ja puistot palvelualueen ajoneuvokaluston hankintoja (270 000 euroa) esitetään kokonaisuudessaan uudelleenbudjetoitavaksi johtuen latausinfra toteuttamisen epäselvyydestä tukikohdissa (Onkapannu, Kuormaajantie). Sähköistä ajoneuvokalustoa ei ole ollut järkevää hankkia ennen latausinfra olemassaoloa. Lisäksi uudelleenbudjetoitavaksi esitetään osa joukkoliikenteen reaaliaikaisen matkustajalaskentalaitteiston hankinnasta. Matkustajalaskentalaitteiston asennus busseihin on viivästynyt ja siirtyy siksi osittain vuodelle 2026. Vuonna 2025 saatiin osa laskentalaitteiston hankinnasta toteutettua (n. 40 500 euroa), uudelleenbudjetoitavaksi esitetään 59 500 euroa. Uudelleenbudjetointiesitykset ovat yhteensä 329 500 euroa.